

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek és tanítóknak 8 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Társzerkesztő: **Dr. Franciscy Lajos.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.

Hirdetési árak: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fill. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szög 4 kor., minden további szó 4 fill.

Uj csillagok.

A politikai pártok torzalkodásai, az agrár és merkantilis körök lappangó, s itt-ott szó és tollharcban kitörő ellenségeskedése és a trónörökös nyilatkozat felett lezajlott nagy parlamenti vita közepe alig vettük észre azokat a nevezetes programbeszégeket, melyekkel a Széll-kormány új főispánjai fontos hivatalukba beköszöntöttek.

Lippich Gusztáv, Szolnok megye főispánjától kezdve, a ki Széll-kormány által hirdetett politikai nagymosás első bemutatója az aradmegyei főispán, Urbán Ivánig, az új megyefőnökök olyan programmal mutatkoznak be, mely a legnagyobb mértékben érdemel figyelmet és méltatást.

Hangsúlyozzák, hogy a törvény és jog korlátain belül közre akarnak működni az egyéni és politikai szabadság legteljesebb érvényesülésére, lelkiismeretes törekvéssel elő akarják mozdítani a vármegye közjavát, a miben egyébre nem számítanak, csak arra a tiszteletre, melyre a közélet minden önzetlen munkása számot tarthat.

Mint a végrehajtó hatalom képviselői örködni akarnak a törvény és a törvényes hatáskörben mozgó rendeletek megtartása felett. Igérik, hogy megőrzik, ha

kell megvédeni a vármegye önkormányzati jogait, és minden jogos téren érvényt szereznek a vármegyei közönség akaratának. A közgyűlés elnöki székét a párttekintetek fölé emelni, a tárgyalások rendjétől a politikai nézeteltérések okozta ingerültséget, az egyéni rokonszenv és ellenszenv érzelmeit távol tartani: komoly elhatározásuk. A közvagyon kezelésének éber ellenőrzését szintén feladataik közé sorozzák, s előlépnek azzal a követeléssel, hogy minden vagyonkezelő hű letéteményese legyen a beléje helyezett bizalomnak.

A közigazgatás terén pontos és gyors munkát, részrehajlatlan kötelességteljesítést helyeznek kilátásba, hogy a közhatóságok intézkedéseiben a jogkereső közönség mindig megtalálja azt az igazságot, melyet neki a törvény és a jog biztosítanak. Ez természetesen azt tételezi fel, hogy a felmerülő panaszokat meghallgatják, lelkiismeretesen igazságot szolgáltatnak, a visszaéléseket és a hatalmi túlkapásokat, különösen a szegény nép helyzetének kizsákmányolását a legnagyobb szigorral megtorolják.

De legérdekesebb az új főispánok programjában a közgazdasági szempont. Erre nézve egy értelemmel hangoztatják, hogy mezőgazdasági állapotaink javítása

elkerülhetetlen szükségét képezi, mert a mezőgazdaság képezi a közvagyon alapját, és mert a gazdasági élet bajai minden téren mutatkoznak s előidéztek azt a veszedelmes válságot, mely a tömeges kivándorlásban keresi lefolyását, egy olyan jelenségben, melynek már eddig is rendkívül káros kihatásai voltak, mert nagy munkaerőtől fosztotta meg az országot.

Az aradmegyei főispán, a volt nemzeti párti Urbán Iván a közgazdasági szempont kidomborításában odáig megy, hogy nyíltan agráriusnak vallja magát. A nála tisztelgő aradmegyei gazdasági egyesülethez intézett beszédében ugyanis a leghatározottabban kijelentette, hogy ő a mezőgazdaság érdekeinek istápolását elsőrendű feladatának fogja tekinteni, s úgy hiszi, hogy ezzel az iránynyal Arad megyében egy új, áldásos és közhasznú gazdasági életnek az alapjait rakja le.

Olvasva e programbeszégeket, azt kellene hinnünk, hogy átaludtunk vagy 20 esztendő, s ezalatt az idő alatt ment végbe az a nagy átalakulás, az államkormányzati szellemnek, a közgazdasági iránynak és a köztelfogásnak az a nagy változása, melyről ezek a programbeszések tanuskodnak. Úgy tudjuk, hogy Bánffy alatt még a jogfosztogatás korszaka uralkodott, mely a választási lajstro-

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

A modell.

Róma egyik népes mellékutcájában volt az öreg Pescatore apó boltja; egy harisnyakötődéje volt pamutnemű üzlete hátsó részében berendezve, s feleségével együtt egész nap alig győzte kiszolgálni a sok vevőt. Néha oly jól ment az üzlet, hogy még egyetlen leányát, Stradellát is lehozatta szobácskájából, hogy segítsen. Pescatore apó dacára annak, hogy már meglehetősen vagyontól gyűjtött össze, szerény életmódján nem változtatott.

Stradella még egész fiatal lányka volt, alig 15 éves, de szép, gyönyörű szép. Finom hajlású orra, két valódi olasz szépségű szeme fekete mint az éj, haja göndör és hosszú. Apja nem engedte neki hogy másképen öltözködjék, mint az olasz nép szokása; pedig Donna Maria, Stradella anyja, sokszor kérte férjét, engedje leányát másképp öltöztetni. Az öreg nem engedte. „Szegényen kezdtük” — mondá — „mint egyszerű polgárok, mért legyünk most háládatlanok szegény származásunk iránt? Maradjunk tovább is tisztességes polgárok, én nem vágyom uri pompa után, ha mindjárt telnek is.” Szegény Stradellának tehát nem volt szabad

egyszerű ruháját fölváltani úrilányok öltözetével. Az egész városban híres volt szépsége, ha látták az utcán, mind azt hangoztatták: „ecco, la Lelizza di Roma”. Tetszett mindenkinek, egyszerű, fehér szoknyája dus ráncsal, fehér bő ingujjak, piros pruszlik és fején a négyzögletesen megtűzött piros kendő, mely hosszú fekete hajára lelógott, nyaka körül egy vastag aranylánc, melyre néhány arany volt fűzve s kis fűleiben szintén nagy arany pénzek, így nézett ki Stradella teljes díszben.

Ujra nagy tolongás volt azon utcában, hol Pescatore apó boltja vala, a boltajtó sem állt egy percig csendesen, jött-ment ismét a sok vevő: Donna Mária fölszólt: Della jer le segíteni! Della éppen egy kézimunkát készített és sajnálta azt abbahagyni, de anyjának engedelmeskedett s lement a boltba. Persze minden vevő rajta feledte a szemét, mi őt mindég pirulni kényszeríté s ez még emelte szépségét. Megint elment egy csapat vevő s Della odaállt az ajtóba, az utcára kitekintve nézte a járó-kelőket. A túlsó oldalon egy fiatal ember állt, ki folyvást Pescatore boltjára szegzé pillantását. Della fölnezt a cégre, nem látott ott semmi különöst, aztán pár lépést tett kifelé s a kirakatra pillantott, ott sem volt semmi látható, midőn megint az ajtóba állott, csak akkor

jutott neki eszébe, hogy az idegen őt magát nézte. Félve megegyszer arra tekintett, s aztán fölsietett és tovább folytatta szép kézimunkáját. — Minden öltésnél ismét szeme elé tűnt az ifjú imádó képe... Azon ifjú, ki Della képének nézésébe merült el nem volt más, mint a kis festő, Enrico Dacosta. Enrico el volt ragadtatva Della kedves, elbájoló alakjától, s nem tudta fejből elűzni azon gondolatot, hogy Stradellát lefesse. Szegény Enrico, alig volt neki egy betevő falatja, alig egy tiszta kabátja. Ott künn lakott egészen Róma szélén, merre ember alig jár, egy öreg anyóknál, ki egész nap imádkozott egy kis tépett imakönyvből. Addig törte fejét, míg mégis kitalálta a módját, mint lesz lehetséges Stradella képét megfesteni. Éjjel-nappal dolgozott, csekély kis csecsebecsékre, falidiszekre festvén egy gyár számára, miért csekély jutalmat kapott. De dolgozott addig, míg egy kis összeget összekuporgatott.

Régóta nem evett már tiszta és jóra való ebédet, tehát egy kocsmában, mely a jobbak közé tartozott, megnyugtatta éhes gyomrát. Aztán fölmondott az öreg anyóknak, s ment batyujával tovább lakást keresni.

Dehogyan is keresett lakást, egyenesen oda ment a Pescatore apó házába, mert észrevette azelőtt, mint Dellát nézte, hogy „a házban az

mok hamis összeállításában, a szavazatok irtásában és a szavazók brutális üldözésében érte el virágzásának tetőfokát. Úgy tudjuk, hogy a csúfosan megbukott kormányrendszer alatt a vármegyei közigazgatás a szabad garázdálkodásnak, a politikai betyárkodásnak a tanyája volt, melyen a közélet szegénylegényei, kiknek becsület dolgában semmi veszteni valójuk nincsen, büntetlenül üzhették vakmerő kalandjaikat.

Úgy tudjuk, hogy a zsarnoksággá fajult hatalmi önkénynek ebben a korszakában még a merkantilizmus volt a liberális párt dédelgetett kedvence, és a nagy konkok szerencsés osztályrészesei, ettől az iránytól várták a gazdasági mizériák megszűnését. Kormány és törvényhatóságok egy lélekkel a merkantilizmusra esküdtek, s arra törekedtek, hogy a gazdasági egyleteket is ennek a nemzetközi, zsidó politikának a járma alá hajtassák. A hol ez nem ment, ott erőszakot alkalmaztak, jogot tapostak, szabadságokat koboztak el.

Most azonban ennek az egész rendszernek az ellenkezőjét hirdetik azok az új emberek, kiket Széll Kálmán néhány szerencsés vármegyének az élére állított. Az eszméknek és a törekvéseknek egészen új világát tárják fel e férfiak az ország közvéleménye előtt, s ebbe a világba olyan fényt szórnak, melyhez csak úgy nem vagyunk hozzá szokva, mint valamely új csillagnak a sugárzásához.

Fogják-e tettek követni a szép programbeszédeket, a felett most még nem ítélnünk, de nagy meglepéssel konstatalhatjuk már most is, hogy a Széll kormány új főispánjainak nyilatkozataiban benne van a nagy része annak a programnak, melynek keresztül viteléért a reakcionáriusnak és klerikálisnak gúnyolt néppárt küzd.

Nem igaz az, a mit minap az egyik fővárosi lap állított, hogy a néppárt az ő közigazgatási és közgazdasági program-

jából böngészte ki, mert mindazok a közigazgatási hiányok és visszaélések, azok a gazdasági bajok, melyekre a volt nemzeti párt az ország figyelmét felhívta, már a 80-as évek elején foglalkoztatták a politikai közvéleménynek azon köreit, melyek később néppárttá tömörültek. Főképpen ezek a körök befolyásolták a volt nemzeti, illetőleg mérsékelt ellenzéki pártot abban az irányban, hogy a közigazgatási és gazdasági kérdéseket programjának sarkpontjaivá tegye. S ugyanezek a körök jelölték meg a néppártnak is a közigazgatási és gazdasági nézőpontokat, midőn ez a párt mint politikai szervezet lépett a küzdő térre.

Föltéve, hogy a kormány komolyan akarja és végre is tudná hajtani azt a programot, melyet az új Széll-főispánok hirdetnek, azzal még épen nem csappantaná meg a kívánságok és törekvések azon erszényét, melylyel a néppárt akar érvényesülni. Mert ebben az esetben is a néppártra, mint ellenzéki pártra még mindig egy nagy feladat várna: a kormány-programm keresztülvitelének ellenőrzése.

Ha semmi egyéb nem volna a néppárti programban, csak ez az ellenőrző hivatás, már ez is ennek a pártnak teljes létjogosultságot biztosítana.

A jövő évi esküdtek névsora.

Nyitra. Bacsa István, Berzse Domonkos, Borcsányi Ágoston, Edinger Rezső, Erdeős Ákos, Gabmeyer Miklós, dr. Guttvill Pál, Halmay János, Hamburger Gyula, dr. Jelinek Miksa, Juhari Károly, ifj. Köek Antal, Kramer Sándor, Kubinyi Andre, Lika János, Mayer Károly, Mercader Antal, Mérey Lajos, Mesz Sándor, Neugebauer Nándor, Novotny Vilmos, Pagáts Pál, Palkó Ernő, Pécs Ferenc, Racskovits Pál, dr. Radó Gyula, Rébay Arnold, Rencz László, Riszner Károly, Ronchetti József, Sáfár József, Sarlay Elek, Salvendy Lipót, Schiller Henrik, ifj. Streihammer Antal, Sulgan András, Szabó Imre, Szegő Lipót, Sessler Henrik, Szurmay József, Toifel József, ifj. Tomasek János, Vass Mór, Verő Arthur, Verő

Zsigmond, Weigl Antal, Weisz József szerk., dr. Weisz Vilmos, Venczell János és Zobel Gyula.

N.-Appony. Dolánszky János.

Bajmóc. Hajdu Ferenc. -- Bábindal. Nagy Antal. -- K.-Bélic. Pollák Lipót. -- N.-Bélic. Birly Lajos, Kvassay László. -- Belinc. Kirtler Róbert. -- Bodok. Glóss Vilmos. -- Bori. Guderna Vencel. -- N.-Bossány. Hega Rezső és Szadion Károly. -- Bucsány. Molitor Ferenc és Spitta István.

Csekej. Ghillányi István. -- Csejthe. Karaba Ede. -- Csornok. Szentgyörgyi József.

Drahóc. Fuchs Miksa és Krajcsóvs Lajos. -- Divék. Brogyány Gyula és Rác József. -- Dojos. Buzinkay Pál.

Egerszegh. Recska Mihály. -- Érsekujvár. Bardon Péter, Bartlik Károly, Blumenstein Mór, Bohoss Pál, Bolla Antal, Fischer Samu, Hangos István, Handl Sándor, Hoberla Károly, Hósek József, Jankovics Ferenc, Klein Jakab malomtulajd., Kosztelec Ede, Kratochvilla Aurél, Lavota István, Majzon János, Marosi Gerzson, Ottinger Nándor, Popper Jakab, Reifeld Samu, Schwartz Vilmos kovács, Schwitzer Rezső biztos, hívt., Seda Gyula, Sinder Nándor, Singer Lipót, Spácay Lajos, Stern Mór ecetkeresk., Styaszny Ferenc, Takács János, dr. Teller Dávid, Tyúkos József, Veczkó Béla, Veress István, Weisz Adolf szállító, Weisz Sándor borkeresk. és Winter Mór bádógos.

Galgóc. Gr. Erdődy Imre, Ronchetti Rezső, Steiner Albert, Weinberger Jakab ügyv., Wertheimer Ignác keresk.

F.-Hébbény. Finka Gyula. -- Holics. Dr. Czipkó István, Kovács Imre, Papánek Sándor, Strauss Ernő és dr. Winter Miksa. -- Hradist. Szekács Vince. -- Kolos Hradistye. Gerő Virgil.

Jablonic. Gr. Apponyi Antal, Schneider Nándor. -- Jác. Burkhardt Ignác. -- Janófalva. Velcsey Géza. -- F.-Jató. Schneider Ignác.

Kamanfalva. Wertheimer Miksa. -- Káp. Fuchs Samu. -- Kaplath. Fridczky Barna. -- N.-Kér. Horn Jakab, Neubauer Simon. -- K.-Kesz. Katkin István. -- Komjáth. Simkó Lajos Bela, Várady János, Vlaszaty János, Zombory Elemér. -- Korlátkő. Spinka Sándor. -- Kovarc. Rosenthal Jakab. -- N.-Kosztolány. Engel Géza. -- Krenes. Knobler Gusztáv, Koncsek István.

Lakácsi. Drexler János. -- Lapás-Gyarmat. Ghicz Pál, Mészáros József. -- Laszkó. Tarnóczy Kázmér. -- Lelóc. Tarnóczy Bela. -- Lovászi. Sziebert Lipót. -- Luka. Br. Mednyánszky Imre.

Malántha. Krachuny István. -- Miava.

udvaron hátul egy kis egyszobás lakás kiadó". Ezt olvashatta a fehér lapról, mely a kapura volt szögezve

Pescatore apó miután tetőtől talpig végig mérte az ifjút, azt mondá: „Csavargók számára nincs lakás kiadó”. — Ez annyira sérté Enricót, hogy rögtön elakarta hagyni a boltot. De épp ezen percben lépett be a hátsó ajtón Della. Enrico elfeledte, hogy távozni akart. Della kérdé apját, mit óhajt ez a csinos, de nyomorban sanyalódó ifjú. Látta, hogy ki van egészen éhezve a szegény. Midőn meghallá hogy mi járásban van, kérte atyját, hogy ne küldje el a szegényt, hanem hagyja ott lakni. Pescatore apó nagynehezen beleegyezett s Della megmutatta neki a szobáját.

Midőn odaértek, áhitattal megcsókolta Della szép kezét mondván: — O signorina, miként köszönhetem meg jóságát? Nem tudom, hogy jutok hozzá, de a jó Isten majd megmutatja nekem az utat, hogy haláljam meg önnek ezen tettét. Della hamar elisietett.

Valahányszor Enrico elment hazulról, mindig vitetett neki a cseléd által vagy egynéhány jó falatot, vagy egy korty jó italt, s kérte, hogy ne árulja el. Egyszer belopózott távollétében Enrico szobájába, de mily nagy volt meglepetése, midőn észrevette a festőállványon saját arcképét

egy kis darabka vásznon. Della egészen meg volt natva, s eltökélte magában, hogy ezt meghálálja.

Pár nap mulva volt Enrico nevenapja. Vett egy cserép piros szegfűt és fölvitte Enrico szobájába midőn az távozott. A cserépet elhelyezte az ablakba s megegyszer megtekintette arcképét, elmerült egészen annak nézésébe. Egyszerre lépteket hallott, azt vélte, hogy Anna, a cseléd, jön fölfele. De mily nagy volt meglepetése, midőn meglátta a nyitott ajtóban Enricót. El akart szökní, de már késő volt. Enrico térdre borult előtte, és nem engedte el Stradella kezét, míg telt szívet nem tárt fel előtte. Stradella, mondá végül: ne hagyj el ez életben, érzem, hogy a te oldalodon s a te közeledben virulni fog művészi tehetségem, mert te fölbuzdítasz, te ereimben lángot gyújtasz, s mióta ösmerlek, minden munkám sikerül. Della remegett s azt mondá: Enrico, ne szólj így, ez nem lehet meg, válnunk kell. Enrico elrejté arcát és elkezdett zokogni. Tehát van elég szíved hozzá engem innen ridegen elűzni és a halálba küldeni? Ha meg nem hallgatsz Stradella, akkor nekem az élet nem kell, akkor inkább a Tivoli cascadookban keresem halálomat. Della engedett s bevallotta, hogy ő is szereti már régen. Odaborult Enrico keblére a kis Stradella, midőn lépteket lehetett hallani, s bejött ki más, miut

Della anyja, ki majd elájult, amint látta, hogy az ifju karja körülfogja Dellát. Odasiettek donna Maria elé és kérték, áldja meg őket.

Donna Maria azt gondolta, Isten akarhatja nélkül nem történik semmi sem, tehát nem ellenkezett. Az öreg Pescatorenak azonban nem szabad tudni erről semmit. Donna Maria lánya kedvéért az ifjut istápolta, itt-ott küldött neki kis összeg pénz, s nem telt bele három hónap, állványán diszlett egy széles arany rámában egy igen csinos kép, melyet a képkereskedő drágán fizetett meg. Enrico most meg merte kérni az öregtől Della kezét. De Pescatore apó határozottan kijelenté, hogy nem adja a lányát, s ha tilalma dacára is szereti még, akkor menjen hozzá, de ő kitagadja. Della sirt, de Enrico határozottan mondá: — Ime, itt a kezem, ha szeretsz, majd megelünk ketten kezünk szorgalmas munkálkodásából — ...

Megtartották az esküvőt csendben, úgy, mint ily szegény kis festőhöz illik. Donna Maria adott a fiataloknak egy csekély összeget, melyet titokban kuporgatott össze s nem vonta el kezét az ő egyetlen leányáról. — Pár hét mulva látjuk Enricót ifju feleségével, ki még mindig azon egyszerű olasz ruhában jár, a Tivoli vízeselek közelében egy szerény kis házikóban lakni.

Csemez Sándor, dr. Deutsch Mór, Klempa János. — *Sz. Mihályur.* Dióssy Imre. — *Mocsonok.* Kecskeméthy Béla, Szarka Mihály, Szász Károly. — *Moraván.* Skolka József. — *Morvaór* (Sztrázsa). Dr. Pollacsek Endre.

Návojc. Salzberger Samu. — *Németi* (Nemcsic). Skoluda Rezső, Soóky Mihály. — *Negyed.* Szabó Gyula. — *Német-Próna.* Bresztyenszky Sándor, Steinhübel György. — *Novák.* Majthényi Albert.

Özdögh. Schlesinger Lajos.

N.-Pann. Frommer Pál. — *Fatvaróc.* Jeszenszky Géza. — *Pereszlény.* Reiner János. — *Petőfalva.* Bittó Sándor, Herzog Jakab. — *Privígye.* Borosi Lipót, Sporzon Ernő.

Rajcsány. Hecht Mór. — *Radosna.* Paulik Andor. — *N.-Rippény.* Lelkes Zsigmond. — *Románfalva.* Szandtner Ernő.

Salgócska. Csörgéy László. — *Sarló-Kajsza.* Czocher Gyula. — *Sasvár.* Dr. Bánhegyi Mór, Prata János. — *Sissó.* Orkányi Károly. — *Soponya.* Paray Sándor, b. Schey Pál, Vondra Zsigmond. — *Szokolca.* Dr. Mitták Jenő, Ruttkay Lajos, dr. Stettina Elek. — *Széplak.* B. Friesenhof Gergely, Kiss János. — *Szenic.* Szeniczky János, dr. Szvaty Pál, dr. Tomasovics Ferenc, Trnovszky János, Vagyon István. — *Szelőce.* Szelenyi Miklós. — *Szilád.* Márkus Béla. — *Szka-csán.* Firtás Adolf. — *Szmrddák.* Kovács István. — *Szokolóc.* Erdei Jakab. — *Szomorfalva.* Markovics Dénes. — *A.-Szöllős.* Ferenczy Gyula. — *F.-Szöllős.* Dittert Győző. — *N.-Szulány.* Szalay Béla.

N.-Tapolcsány. Puschmann Ferenc. — *F.-Tarány.* Koller Ferenc. — *Tavarnok.* Havor Zsigmond, Lukács Samu, Moravecz Károly. — *Tornóc.* Guderna Venczel, Mezey Gyula, Tully István. — *Tótmegyer.* Racskovits István, Sád Lajos. — *Ó-Tura.* Busztin Henrik.

Ürmény. Karsay Lajos.

Vágymedence (Madunice). Babszky József, Schwitzer Simon. — *Vágyhely.* Koronhály Lőrinc, Kuliszek Miloszláv, Láng Rezső, Lányi Vilmos Sándor, Rexa Sándor, dr. Sonnenfeld Bernát. — *Vágsellye.* Babik János, Galandauer Bernát, Lévay Antal, Zahoránszky János. — *Vágvesce.* Ajtics Horváth Dezső. — *Vajk.* Zelinka János. — *A.-Vásárd.* Sztudinka Ede. — *Verbó.* Emmanuel István, Tejfalussy Jenő. — *Vesztenic.* Strasser Lajos. — *K.-Vicsáp.* Hyross József. — *Vitenc.* Gábryel Gusztáv, Schönfeld Fülöp, Micheller Károly. — *Vrádist.* Laschnitzer Mór.

Zákosztolán. Hertz József.

Összesen 240.

Pótesküdték.

Nyitra. Adámik Ignác, Árpási Imre, Bartha János, Belák Károly, Bengyák István, Bernstein Zsigmond, Bekei Fülöp, ifj. Braun Mór, üveges, Braunsteiner Mihály, Boxhorn Vilmos, Brichta Armin, Dombay Hugó, Dusinszky Lipót, Ernst Alajos keresk. Faith Béla, Faith Zsigmond, Feitscher Ernő, Fischhof József (műmalom t.) Fuchs Zsigmond ügyv. j., Glück Armin, Gráf Náthán, Grünfeld Náthán, Guttwill Adolf, Guttmann Vilmos, Haas Izidor, Halász József, Halecius Alajos, Halecius József, Hirsch Náthán, Hirsch Mór, Hirschfeld Hermann, Hinfner János, Hován József, Illés József, Irtzer Zsigmond, Khon Vilmos (zálogh. t.), id. Kirchner Antal, Kolecsányi István, Kohn Rezső gab. keresk. Kozák István, Kramer Mór, Krausz József, Kovács József, Lőrinczy Gyula, Metzger Ede, Messinger Miksa, Morton József, Molnár Dénes, Neumann Henrik szabó, Neumann József keresk., Nyulassy Sándor, Ott András, Paschek Victor, Plochmann Gyula, Pollák Miksa, Pulz Keresztély, Rasskó Timót, ifj. Reymann Vencell, Ruscsák Aladár, Sarlay Ádám, Scherk Kálmán, Salvender Sándor, Seeber Vince, Stefkovits Lajos, Susztek Ambrus, Tombor Kornél, Unzeitik József, ifj. Weiss Dávid nagyfuvaros, ifj. Weiss Sándor, Wutzay Miklós.

Vidékiek. Bárány Lajos, Csápor; Bartakovics Árpád, Szalakusz; Deső Dezső, Ujlak; Jeszenszky István, Suránka; Lamparter Rezső, Felső-Elefánth; Pollák József, Ghymes; Prenoszil Ödön, Ürmény; Schlesinger Mór, Csápor; Vázsony József, Ürmény; Villimek Camillo, Vicsáp-Apáthi. Összesen 80.

Ujdonságok.

Erzsébet-ünnepély. Nov. hó 19-ét boldogult Erzsébet királynének kegyeletes emlékének szentelte a felsőbb leányiskola ifjusága, midőn gyászünnepélyt tartott. A gyász-isterítészeletet ez alkalommal dr. Dudek János h. igazgató végezte; azután az intézet dísztermében gyűltek össze a növendékek, hol Móra István „könyörgésének” elneklése után az intézeti igazgató felelhetetlen Erzsébet királynéknak erényeiről szólt az ifjusághoz; majd Palásthy Mária szavalt, „Erzsébet halálára” c. költeményt, végül Zombory János „Erzsébet királyné” gyászadalát énekelték a növendékek, mire az ünnepély véget ért.

Halálozás. November hó 19-én meghalt Nyitra városának egyik tipikus alakja, Kámán-

hazy Károly 82 éves korában. Kámánházy még az 50-es évek elején ügyvédi irodát nyitott, mely igen jó látogatottságnak örvendett. Részt vett a város és vármegye közügyeiben és a vármegye-ház termében a jó névű szónokok közé tartozott. Következtesen mindig magyar ruhát viselt, a megyei gyűlésekre pedig díszmagyarban jelent meg. A 60-as évek közepén a téboly jelei mutatkoztak nála, melyek egyre erősebben léptek fel, úgy hogy jó irodáját be kellett szüntetnie. Azóta családja vette gondozás alá Kámánházyt, ki még a legutóbbi években is szép verőfényes napokon cifra dolmányban és kalppal fején barangolta be a város utcáit, sőt néha napján a Szigetre is kirándult. A mult év őszén távozott a lakásából és három napig barangolt Nyitra külterkein. Itt egy kazal alatt a Lúki majorban megdermedve találták fel, haza vitték a lakására, a honnét többé aztán nem tett szökési kísérletet. A nyáron állapota annyira rosszra fordult, hogy családja kénytelen volt a már eszméletlen állapotban levő beteget a kórház tébolydai osztályába szállítani, a hol többé magához nem tér, miglen az élő halott örökre elszenderült. — Molnár Rudolf moraváni plébános, a galgóczi kerület eszperese, rövid szenvedés után, életének 52. évében jobblétre szenderült. Nyugodjanak békében!

Tisztújító közgyűlés lesz e hó 26-án a nyitrai városházán, melyen az üresedésben lévő városi mérnöki és állatorvosi állások választás utján fognak betöltetni.

A nyitrai r. k. felsőbb leányiskola f. hó 18-án fényesen sikerült ünnepélyt rendezett a magyar katolicizmus és a magyar királyság megalapításának 900 éves jubileuma alkalmából. Az ünnepély a pápai himnusszal vette kezdetét, mely után Dudek János dr. h. igazgató alkalmi beszédet mondott. Ezt egy előkép követte: Hit, remény, szeretet, mely alakjainak leleményes összeállításával és fényes díszével igen gyönyörködtető látványt nyújtott. Majd a program főpontja, Sz. István király álma, c. drámai kép került sorra, a szereplők megkapóan érdekes, élénk előadásával és korhű jelmezekkel. Ezután ismét egy előkép következett, mely a magyar szenteket mutatta be kitűnő alakítással. Befejezésül az énekkar a Szózatot adta elő s ezzel véget ért a szép ünnepély, melyen a többi közt jelen voltak: Melt. Bende Imre püspök, dr. Bobok, Czeizel, Vagner, Nemcsék, Malatinszky kanonokok, Balás ezredes, dr. Thuróczy Károly kir. tanácsos, Janits, Craus képviselők, Horváth, Névery, Racska tv.-széki bírák stb. úgy szintén nagy számú előkelő hölgy közönség.

Della süt, főz, sürol, mos és vasal kettőjük számára, esténként a két boldog összeül és szövik a jövő szép álmait. Reggel korán kelnek s Della modelt áll Enrikonak. Remek eszme; háttér egy rózsaluogos, melynek zöld ablakából kihajlik Della bájos alakja, fehér karját lenyújtja egy vizes kauscsó után s gömbölyű válláról kissé lecsúszik a bő ing. A kép gyorsan halad, Enrico mindig kérdezősködik nyájás hangon: — Della, nem vagy még fáradt? S Della ha kifáradt, leül Enrico terdére s hagyja csókolni forró homlokát.

— Két turbékoló galamb — mondta mindig a két öreg kisasszony, kiknél laktak.

Enrico életét adta volna Delláért, úgy szeretete; minden képén Della volt az eszmény, de az, a rózsaluossal, sikerült legjobban.

Egy nap egy amerikai utazott arra s a mint meglátta a remekművet, rögtön ígért 4000 dollárt érte. A férj és feleség nem fontolgatta soká a dolgot, hanem odaadták a képet. Enrico, mint az anglus távozott, letérdelt bálványá előtt s végigcsókolta ruhája szegélyét. — Látod, mily igazam volt, ezen sok-sok pénznek szerzője csak te vagy, te Isten áldása, édes, édes Della. — Della sirt örömeiben, odaült férje mellé, lehajtá fejét vállára s úgy beszélték meg, hogy most mit fognak kezdeni.

Az öreg kisasszonyok egyedül ültek a kis iakásban, sajnálták a kedves fiatal párt, mely tovaszállt tőlök Flórencebe, nem hagyva más emléket nekik, mint egy miniatüre képecskét Dellától. — Enriko képét kiállították, mire elhalmoztak munkával annyira, hogy nem győzte. Most már nem laktak kis paraszt házban, hanem Flórenc egyik főutcájában béreltek lakást, egy nagy ház első emeletén, hol tiz szoba állott rendelkezésükre, gyönyörű atelier, szóval minden bőségesen.

Enricóból két év alatt hírneves festő lett. Ha az utcán végigment karöltve Dellával, még mindig csodálták a nő szépségét, dacára annak, hogy a divatos ruha már nem állott neki oly jól. Ha megjelent a jourokon, eleintéu büszkén vezetete végig szép nejt, de észrevette, hogy Della félős, s nem igen tud beleszokni a nagyüri modorba. Della tudta ezt, hogy modora ügyetlen bókjait nem tudta oly ügyesen betanulni, mint más hölgyek, s ez még elfogultabbá tette őt a társaságban.

Egy alkalommal erősen tudatták a szép Dellával, hogy nem igen illik ezen társaságokban és hogy csak férje kedvéért tűrik ott. Szíve telve volt bánattal; hányzor kívánta vissza azon időket, midőn még ő surolta a padlót és főzött

férjének! Szegegy Della elkezdett sírni. Enrico boszankodott s alkalom adtán odahaza szemére hányta Dellának helytelen magaviseletét.

Della szíve keserűséggel volt telve, sokszor gondolt rá, hogy hiszen az a szegény csavargó csak neki köszönheti ezt, s már szemére akarta ezt vetni, de egy benső hang inté: „Ne tedd!” Férje a meghívásokat visszautasította, hogy ne legyen kényszerítve Dellát is elvinni, inkább maga sem ment. Della egyetlen öröme volt már csak a kis Pietro, másfél éves fiacskája, csak ennek élt, ennek boldogságát óhajtotta. Sokszor gondolta, ha ez nem volna, akkor ő sem akarna már tovább élni.

Igy telt el egy hónap. Enrico unni kezdte a folytonos otthonülést, már nem beszélt többé oly nyájasan Dellához, már nem csókolgatta bárszony kezeit, annyira vitte, hogy nem tudta elképzelni, hogy egy oly hírneves embernek, mint ő, olyan egyszerű felesége lehet.

A kis Pietro megbetegedett, anyja nem hagyta fiacskáját egy percig sem egyedül, mindig ágyacskája mellett ült és figyelte minden lehetét. — Enrico egy este bejött s kijelenté: — Della, ma elmegyek X-hez teára. — Della csak igenlően bólintá fejével s hagyta menni szó nélkül. Így ment ez most nap-nap után, Pietro nem

A nyitrai kath. körben ma este 7 órakor zeneestély lesz, melynek műsorát a következőkben állította össze a vigalmi bizottság: 1. Mendelsohn „Dicsénekéből”. Choral. zenei kísérettel. 2. Magyar népdalok. Zongorán. 3. Schaffer: A posta az erdőben. 4. Raff: Cavatina. Hegedűn, zongorakísérettel. 5. Schubert: Salve Regina. Vonós kísérettel. 6. Haydn „F-dur” vonós négyeséből: a) Andante grazioso. b) Finale. 7. Magyar népdalok: a) Züg az erdő, hull a levél... b) Szomorúfűz lombja között... c) Felvégi ház ugy csalogat... d) Csillag ragyog, holdvilág van... — Belépti jegy személyenkint 1 kor. 50 fill.

IV. Téli gazdasági tanfolyam Nyitrán. A Nyitramegyei Gazdasági Egyesület által Nyitrán rendezendő negyedik téli gazdasági tanfolyam december hó 10-én hétfőn kezdődik. Felvételnek a tanfolyamra földmives gazdáknak 17 éves koron túli fiait, ha eddig is földműveléssel foglalkoztak, ha jó erkölcsi magaviseletűek, s ha a magyar nyelvben jártassággal bírnak. Felvételnek továbbá olyan uradalmi cselédek, kiket gazdáik beresgazdákká, vagy munkafelügyelőkké akarnak kiképeztetni. Lakásért, ellátásért és tanításért havonta 12 korona fizetendő. A tanfolyam előadója Sidlovics Lajos, a jászberényi m. kir. földmives iskola tanára lesz. A tanfolyam december hó 10-étől február hó végeig tart. Jelentkezések, melyek a Nyitramegyei Gazdasági Egyesület titkári hivatalához intézendők, december hó 4-éig fogadhatnák el.

Népszámlálás. Egyöntetű eljárás céljából Nyitra vármegye összes főszozolgabirái, a három város polgármesterei, és Nyitra város bel- és külterületének összeírásával megbízott 25 számláló biztos november hó 19-én értekezletre jöttek össze, melyen Podhorszky, miniszteri titkár, a kiadott miniszteri utasítást magyarázta. Az utasítást pontról-pontra kifejtette. Számos esetet hoztak fel a jelen voltak, melyekről az utasítás nem gondoskodott, ezekre nézve a miniszter. titkár kellő felvilágosítást adott, de voltak olyanok is, melyekről a titkár soha sem hallott semmit, az ilyen eseteket feljegyezte, hogy a miniszteriumban referálhasson. Ehez megjegyezzük, hogy Nyitra város bel- és külterülete 25 kerületre lett osztva, melyek bejárásával következő urak bizattak meg és pedig: I. ker. Vártér, Várköz, Palugyay-Roskoványi-utca, Vazul-út, Szigeti-út és Sziget: Maszárik János. — II. ker. Papnevelde-utca, Kis-utca, Bástya-út, III. ker. Váralja, Vám-utca és Vármegyház-tér: Herald Gyula. — IV. ker. Hid-utca és Bástyaköz: Nikl Mihály nyug. telekkönyvvezető. — V. ker. Káptalan-, Kalmár- és Kereszt-utca: Belák Kamill. — VI. ker. Vármegye- és Plebánia-utca: Duday Árpád. — VII. ker. Te-

legdy-, Rév-utca és a Kossuth-tér: Stark Samu. — VIII. ker. Városház-tér, Tóth-Vilmos, Fűrdő- és Zoárd-utca: Sedivi László ev. ref. lelkész. — IX. ker. Erzsébet-út, Malom-utca, Törökkapu-tér, Kálvária-út: Lósy Géza polg. isk. tanár. — X. ker. Gyürky- és Vikárius-utca: Fischer Ignác izr. tanító. — XI. ker. Pokol-, Mária-, Apolda-utca, Szt. András domb: Halász István polg. isk. tanító. — XII. ker. Piarista-, Szel-, Szikla- és Deák-utca, Szt. László-tér: Kuzsélyi János. — XIII. ker. Párutca, Szt. István-tér, Rét- és Bárány-utca: Brenner Henrik izr. tanító. — XIV. ker. Cigány-, Hold-, Kút-, Viz-, Árok- és Zug-utca: Fesztoráczy Gyula. — XV. ker. Kórház-út és Gyár-utca: Erdélyi Lipót. — A többi kerületekben is Fesztoráczy, Somoskeőy Arzén nyug. sz. azados és az izr. népiskola egyéb tanítói lettek megbízva.

Uj oltáregyletek a vidéken. A jubileumi év emlékének megörökítésére a nyitrai egyházmegye területén újabban a következő helyeken keletkeztek oltáregyletek: Felső-Marikóván, Vág-Ujfalun, Zliechón és Kosztolnafalun. Az új egyletek az illető lelkészek vezetése alatt állanak és mint fiokok a nyitrai anyaegyletbe tartoznak, mely most már 39 fiokegyletet számlál. Óhajjuk, hogy minél előbb ennek a számnak az emelkedését jelenthessük.

Vörösmarty-ünnep Galgócon. Galgóc értelmisége dec. 1-én színtén megünnepli a magyar költőkirály századik születésnapját. Egy hozzánk beküldött falragasz szerint a tiszta jóvedelem fele a Vörösmarty-szoborra, másik fele pedig az ottani polgári iskolai szegény tanulók alapjára fordítatik. Nézetünk szerint kár volt megosztzkodni a koszorun, melylyel Galgóc értelmisége a költő érdemeit jutalmazza. Az ilyen vidéki jótékony célú előadások ugyanis rendszerint keveset jövedelmeznek, ha csak a szerencsés Széll-esszillagzat alatt született századik születésnap nem tesz kivételt ebben. Az ünnepi beszédet Lázár Lajos polg. isk. igazgató tartja. Szinre kerül egy jelenet a „Bujdosók”-ból. Előadják Schwendt Ilona és Andráskovics György. Végül többen szavalják Vörösmarty egyes költeményeit. Kezdeté esté 7 órakor.

Egy kath. kegyur. Kath. iskoláink száma ismét egy új szép épülettel szaporodott. Ugyanis méltóságos id. Tarnóczy Béla ur es. és kir. kamarás, nagybirtokos, Alsó-Lelőcon mint kegyur, a régi dombon épült iskola helyett saját telkéből kihasított alkalmas területen egy új, 8000 koronába került kath. iskolát emeltetett, mert

miként nyíltan s több ízben hangsúlyozva mondogta, ő alárendeltjei, gyermekeinek boldogulását csak a vallás-erkölcsös nevelés által látja biztosítva. Közbenjárására ömeltósága Bende Imre megyés püspök ur az iskolaépítés költségeihez 4000 koronával járult, a többi 4000 koronát a kegyur sajátjából adozta; legújabbán pedig az iskola belső felszerelését készséggel teljesíti. Ezen új iskola beszentelése alkalmával alolított megáldottam a család mauzóleumát is, nemkülömben a mi ezen nemes család vallásos érületéről tanuskodik, a park szembeötölő helyén egy grottában elhelyezett lourdi bold. Szűz szobrát is. — Sok ily derek vallásos főuri családot édes hazánknak! — *Steffel Ede*, esperes plebános.

A F. M. K. E. népkönyvtárai. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter — mint annak idején megirtuk több népkönyvtárat bocsátott a Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület rendelkezésére. Ezeket a népkönyvtárat, a F. M. K. E. könyvtári bizottsága, dr. Gyürky Geyza elnöke alatt és Clair Vilmos főtitkár előterjesztésére: Turdossin árva megyei, Zólyom-Lipese és Gyetva zólyom megyei, Kamjonka és Szomolnok szepes megyei, Czabaj-Csápor, Pográny és Nagy-Tapolcsány nyitramegyei, Bakabánya és Felsőhont megyei községeknek szavazta meg, a népkönyvtárat egy példányát pedig a nógrádvármegyei tanítótörsület által, a magyar-tót nyelvhatáron kijelölendő községnek fogja rendelkezésére bocsátani. A F. M. K. E. bars és trencsén megyei választmányai még nem jelölték ki a községeket, ahol népkönyvtárat volnának szervezendők, a lipótmegyei választmány pedig nem kér magyar népkönyvtárat, mert „magyar-tót nyelvhatára nincs”.

A Sacré coeur jubileuma. Nov. 12-én ülte meg a Sacré coeur kongregációja megalapításának százéves jubileumi ünnepét. 1800-ban, Boldog-Asszony bemutatója ünnepnapján, Barat Zsófia Magdolna, három társnővel egyetemben Jézus Szent szívének ajánlva föl magukat, alapját vetették meg a Sacré Coeur kongregációnak, a mely ma oly áldásteljesen működik széles e világon. Barat Zsófia 1779-ben a burgundi Joignyban született. Kiválóan gondos nevelésben részesült s már mint egészen fiatal leány azt a vágyat nyilvánította, hogy egész életét Isten dicsőítésének fogja szentelni. Törekvéseiben megerősítette őt Varin atya s ennek ösztönzésére alapította a Sacré-coeur kongregációt. A francia forradalom, a vallástalan eszme győzelmes haladásával szemben igazán időszerű volt a nemes szűz elhatározó tette. A romlott szívek javítása, a vallástalanság

lett jobban, Della nagyon aggódott érte. Egy este az orvos azt mondta, hogy ez éjjel vagy meggyógyul, vagy meghal. Enrico megint búcsúzni jött nejtől, ez letérdelt előtte s kérte maradjon csak egy egyetlen éjszaka odahaza, hát ha kis fia meg talál halni. De Enrico ridegen mondá: „Nem lehet lelkem, mennem kell, Z. grófnak biztosan ígértem, hogy jövök.” Elment.

Pietro elaludt örökre ez éjjel anyja karjában. Őt már nem bántotta semmi, ő nyugodott esendesen s a jó Isten angyalait üdvözölte az égből. Della sirt, oda volt egyetlen életöröme, oda volt a kis Pietro. Isten igen nehéz büntetést mért reá azért, mert ezt az embert, Enricot, szerette s ez az ember most így hálálja meg azt neki! Irgalmas Isten!

Enrico, a mint haza jött, alig ismert a feleségére, szegény asszony majd megörült fájdalomában. Megsajnálta s eszébe jutott neki, hogy csak Dellának köszönheti minden diadalát. Iparkodott fölvidítani, becézgette megint s szólt hozzá szép, édes szóval. Della csak sirt, hiszen minden reményét eltemeti azon kis hant, mely fia koporsójára borul. Az a kis vaskereszt elmeséli neki újra és újra minden fájdalmát. Nem lehetett benne ráósmerni a víg hajdani Dellára. Komor

nő vált belőle, ki egész nap csak a szegényekkel foglalkozott s azokat segítette.

Igy telt el nyolc esztendő. Enrico a sok munkából nem fogyott ki, de Della már régen nem ült neki modellt. Utolsó képe volt, melyet festett Della a kis Pietroval karján, mint Szűz Mária. Igazi remekmű volt. Azóta csak pásztorfiúcskákat, játszó gyermekeket s ilyen dolgokat festett. Della idővel házni kezdett s arca elveszté előbbi üdőségét; formája is erősebb lett s Enrico úgy találta, hogy már modellnek nem lehet használni. Della felette bankódott, de türte, mert látta, hogy férjének igaza van.

Egy nap fényes hintó állt meg házok előtt, melyből egy igen magas, sovány, vöröshajú hölgy szállott ki. A hölgy lelépett az atelierbe, s Della az ajtóhoz lopódzva tekintett a kulcslyukon, látta, hogy férje kezét csókol s hallotta, hogy Torel báróné kívánja, hogy lefesse. A festő megígérte és holnapra tüzték ki az első ülést. — Della újra sirt, mint hallotta, hogy lelkesül férje az új modell vöröshajáért s karsú termeteért. — Halvány zöld ruhában, magas nyakkal hagyta magát lefesteni.

Della mindig talált valami ürügyet, hogy az atelierbe mehessen. A kép már vége felé kö-

zeledett, ekkor egy este mig Enrico távolt volt, Della bement a képet megtekinteni. Kitűnően volt találva, mintha élne s diadalmasan mosolygott le Dellára, Della szinte érzé az erős ibolya-parfumt, melyet a báróné használt. — De ez nem lehetett csak képzelődés s kezdte kutatni a helyet, honnan a parfüm eredt. Nemsokára kezébe került egy kis selyem zsebkendő és egy rózsaszín levelkét kivett a borítékból s elolvasta. „Legyen szives ma este megint theára megtisztelni.” Ah így most már tudta, hogy ezen X. és Z. báróék kicsodák. Férje eddig kitudja hány ily levelke birtokában van! Della azt hitte, álmodik. Leült nyugodtan s következőt írta a rózsaszín lap hátára: „Kedves Enrico! Nem akarok továbbá is utadban állni, tudom, hogy Torel bárónót szereted s tőlem válni akarsz, im megkönnyebítem neked szándékok kivételét s vissza megyek öreg anyámhoz Rómába, szegény atyámnak igaza volt. Isten veled örökre.” Megint eltette a levelt régi helyére s elutazott az esteli vonattal Rómába. Enrico örült, hogy megszabadult ily nemes módon Dellától. — Két hónap mulva jött Donna Mária-tól levél, melyben azt kérdi Enricótól, hogy Della nála van-e, mert tegnap este távoztán, azt mondta: „Anyám, Enricomtól jött levél, kér, hogy térjek vissza hozzá s aztán me-

íránt intézkedett a polgárság javára, hanem a város egyéb viszonyait is előnyösen rendezte. Az említett szabadalom-level, s általában Telegdy intézkedései Nyitra jogállásának alapját képezték 1848-ig, mikor is a püspök földesuri joga megszűnt.

„Nyitra közigazgatása“ t. írója a Monografiában a városi közigazgatás mostani szervezetét tüzetesen írja le, a multa nézve azonban leginkább csak a bírák felsorolására szorítkozik egyes epizodok közbeszövésével, úgy mint dr. Nagy József idézett munkájában, ki arra fektette a főszűlyt. Habár dr. Nagy József igen szorgalmasan forgatta a régi városi jegyzőkönyveket, mégis nem sikerült neki a város minden bíráit felkutatni és jegyzékbe foglalni. Így nála nem fordul elő „Csizmazia András Nittra szabad Várossának Feő-Birája“, ki alatt 1641. marc. 14-éa nemes Vidos Miklós vérontással tetézt becsületsértési ügye a tanács előtt, mint választott bíróság előtt elintéztetett. Felhozom e pert részletesen, mert betekintést enged a nyitrai életbe, s élénken világítja meg a bírói eljárást, mely a Telegdy-féle szabadalom-level kibocsátása után még Telegdy alatt Nyitrán divott.

Az említett főbíróon kívül, az eljáró városi tanács főemberei ezek voltak: Bakay Prym Gergely, Alvinczy Péter, Variassy János, „öregbik“ Seregh Benedek; de az ítékezés történt az egész „nemes“ tanács jelenlétében. Az elbírálandó eset ez volt: Kolár Gergelynél megrendeltek egy szánt; a mester távollétében megjelent házában Vidos Miklós és Suskovits, s mindkettő magáénak mondta a szánt. Suskovits társaságában volt nemes Dömös István is, s ezek ketten Vidos Miklós kezéből elvették a szánt, melylyel Suskovits azonnal eltávozott. A visszamaradt Dömös Istvánt Vidos Miklós gyalázó szavakkal szidalmazta, „azután hajában, szakállában is kapott“, s midőn Dömös István hazafelé indult, „Vidos Miklós egy kerék kűlöt ragadván, utánna hajtotta, mely hajtással az fejét betörte“. Az ügyet a városi tanács mint választott bíróság — per arbitrativam — a fent kitett napon, a felek „kezek beadása után“ úgy döntötte el, hogy Vidos Miklós „becsületes és tisztességes személyekkel tized magával“ Dömös Istvánt „maga házánál“ kövesse meg; „az fájdalomért pedig és vérontásért tartozzzék letenni fl. 20. két terminusra — Pünkösöd — és sz. Mihály napján: a ki ezeket megemállaná, és ezután ezen dolog véget ujtást eselekednek negyven forint maradgyon, az követséget pedig tizenöt nap alatt végben vigye“.

Vidos Miklós azonban rátartós és makacs ember volt. A megkérlelt követséget nem végezte Dömös István házában, hanem Telegdy János érsek, a nyitrai püspökség kormányzója, főispán előtt, más főemberek jelenlétében, s kérelmére akkor Dömös István néhány forintot még el is engedett neki: de így sem fizette meg a fájdalomdíjat. Dömös István szorgalmazására tehát a tanács egyértelmű határozatából kiszállt Csizmazia András bíró, Pastory István hadnagy, Pestory Pál, Barbél György és Cseglédy Márton a határba, s Vidos Miklós 40 frtot érő, Davarcsányban Ujfalussy Gergely szomszédságában lévő földjét lefoglalva, abba Dömös Istvánt statuálták, és hasonlóképpen „ezen Nittra-feölseő szabad varasában az Vidos Miklós háza udvarának Ujfalussy Gergely urunk háza felöl való hason harmadában, azt az uca kapujátul fogvást hozattában megh az istállót is által hasitván ily conditioval, hogy az megirt szántóföldet éppen, azon ház udvarának is hason harmadát, az mint megh vagyon irván, Demes (sic!) István szomszédunk — (így jelzik állandóan a teleket) — mind maga és maradékijis mind adigh birhassak — praescissis omnibus juridicis remediis — valameddigh Vidos Miklós uram, vagy maradékijis nem contentálnák az megirt negyven forint convictiorul.“ A végrehajtás foganatosított 1642. marc. 29-én. Az Ujfalussy ház a felsővárosban a mostani Herkules helyén állott, s e között, meg a Rácsay, most

Ronchetti ház között állott a harmadrésében lefoglalt Vidos-féle ház. A házi szomszédok egyuttal szomszédok voltak a határban is; a szántóföldek s rétek jogilag kötött tartozékai voltak a házaknak: a ház birtokosa joggal birt a hazhoz tartozó elidegentett földek és rétek visszaváltására.

Nyitra közigazgatását intézte az előadottak szerint a bíró, Telegdy idejében főbírói címmel, a tanács, hegybíró, hadnagy; veszély idejében választottak még egy vagy több kapitányt, azonfölül minden városrészben hadnagyot és tizedeseket. Előkelő állást foglalt el a városi notarius, jegyző is, ki a feltűnően csinos és folyékony irályú magyar okmányok bevezetésében ugyan oda írta a „My Csizmazia András Nittra szabad Várossának Feő-Birája“, de a záradékolásban meg nem állhatta a magasabb igények utáni törekvésnek kifejezést adni ilyképen: „Datum in Libera, et Regia Civitate Nittriensi ex Congregatione Nostra Generali.“

(Folyt. köv.)

¹ Sz. József és Nep. sz. János oltárnoksgái okmánytár. Papnö. utca 7. sz.

² Nyitramegyei Szemle 1898. 32. sz.

Alapított 1869-ben

NYITRAI NÉPBANK

mint részvénytársaság

elfogad betéteket a legutányosabb feltételek mellett, **leszámítol** váltókat, betéti könyvecskéket; **kölcsönöket** ad ingatlanokra a legkisebb kamatláb és szabott ügyvédi díjak mellett amortizációra különböző tervekben; **előleget** ad arany- és ezüstneműekre, sorsjegyek, részvények- és másnemű értékpapirokra; **elad és vesz** mindennemű értékpapirt napi árfolyamban; **felvilágosítással** szolgál és mindennemű megbízást teljesít: bank-, pénz- és biztosítási ügyekről.

Az igazgatóság.

Székháza Városháztér 3. sz.

Pártoljuk a magyar ipart!

Legjobb Csontlevélpapir

„Adria“

HAZAI GYÁRTMANY!

Versenyez a külföld elsőrendű készítményeivel!

A párlat kiállításán az „Arany érem“-mel kitüntetve.

KÉSZITI

Csász. és kir. udvari szállító

RIGLER JÓZSEF EDE

PAPIRMEÖGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPESTEN.

Kapható: **HUSZÁR ISTVÁN** könyvkereskedésében Nyitrán.

Nyitrai Népbank zálogkölcsön-osztálya.

Zálog-árverés

1900. évi december hó 11-én.

Mindazon **ékszerek és zálogtárgyak**, melyek 1900. évi június végeig ki nem váltattak vagy át nem irattak, f. é. december hó 11-én a Nyitrai Népbank termében délután 2—4 óráig tartandó nyilvános árverésen eladatni fognak.

Fizetési halasztások csak 10% lefizetése mellett történhetnek.

Hogy az árverés napján minden zavarnak eleje vétessék, megjegyzendő, hogy azon zálogtárgyakat, melyeknek határideje már lejárt és az árverezésre kiszemeltettek, sem kiváltani, sem átírni nem lehet.

Nyitrán, 1900. évi november hó 10-én.

Az igazgatóság.

Élő és művirágcsarnok!

Vármegye-utca 10. szám.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy a f. é. december hó 1-én és 2-án megtartandó

Vörösmarty-ünnepélyre

üzletemben remek **élővirágok** dús választékban raktáron lesznek.

Mély tisztelettel

4—10.

Gráf Náthán.

Karácsonyi ajándékot akar venni?

Bizony nem érdemes azért nagy városba menni. Nem is tanácsos onnan megrendelni. Akár csak a macskát zsákban venni. Aztán a sok portó, csomagolás, Nyitrán vásároljunk, ez mégis csak más. **Neumann Józsefnél** kap az ember amit lát, Nagyvárosi árjegyzék szerint szivesen ad. Pedig van itt rengeteg választék, Mindennapi dolgok és különlegesség. Mindenkiről bőven van gondoskodva, Van játékszer, dob és trombita; Baba, mozgó, alvó, törhetetlen, Oly szemekkel, akár eleven. Zsebkés, tűkör, bugyelláris, És milyen olcsó még az ár is. Hegedű, selyemszál, öv és tálcá, Himzés, keztyű, gallér, pálcá; Parfum, szappan, citera, Fonograf, domino, harisnya. És mivel nem árt látni, hallani, Remélem, tisztelt vevőim meg fognak látogatni.

HIRDETMÉNYEK

a „Nyitramegyei Szemle“ részére

jutányos áron felyétetnek a kiadóhivatalban, Nyitrán, Papnevelde-utca 9. sz.

Nyitrai Serfőző és Malátagyártó Részvény-Társaság.

Meghívás.

Van szerencsénk t. részvényeseinket a **folyó évi december hó 6-án délután 3 órakor** gyárhelyiségünkben tartandó

VI. RENDES KÖZGYŰLÉSRE

tisztelettel meghívui.

Napirend:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése, a mérleg előterjesztése és a tiszta jövedelem hovatfordítása iránti határozathozatal.
2. A felmentvény megadása az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére.
3. Három igazgatósági tagnak megválasztása három évre az alapszabályok 21. §-ának értelmében és három felügyelő-bizottsági tagnak és egy f. b. póttagnak megválasztása a jövő rendes közgyűlésig terjedő egy évi időtartamra.

Az igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentések, valamint az 1899/900. évi mérleg, a közgyűlést megelőzőleg 8 napon át, a gyár irodai helyiségében a jogosultak által megtekinthetők.

Az alapszabályok 11. §-a értelmében a szavazati jog gyakorlására szükséges, hogy a részvények az összes le nem járt szelvényekkel együtt a közgyűlést megelőzőleg három nappal a nyitrai iparbank pénztáránál letéssenek.

A nevezett pénztár a letett részvényekről elismervényt ad, mely igazolásul szolgál a közgyűlésen való részvételre.

Nyitrán, 1900. évi november hó 13-án.

Az igazgatóság.

Ujdonság!

Háztartásban nélkülözhetetlen! Hölgyeknek új találmány! A kor legújabb találmánya a

Simplex műhímző-készülék,

mely minden államban szabadalmazva lett. Minden családi varrógép ezen készülék segítségével egy másodperc letelte után a tolózár kicserélése által egy kifogástalanul működő hímző és műtömő-géppé alakítható át. A legszebb fényűzési hímzések és műtömő-munkák készíthetők ezen készülék segítségével gyorsabban, pontosabban, könnyebben és szebben, mint kézzel. **Ingyen oktatás a saját hímző-iskolában; ára bámulatos olcsó, csak 7 korona,** mely árban a készüléken kívül egy keret, minta bevezetett hímzéssel (tálcakendő) és a használati utasítás, mely egy dobozban van, foglaltatik.

Kapható az osztrák-magyar monarchia minden jobb varrógép-üzletében, valamint a készítőnél:

Löwinger József,
varrógép gyári raktára

Csak a fenti védjeggyel valódi.

Budapest, VII., Erzsébet-körút 19. sz.

Megrendelésnél elégséges a gyártmány megjelölése vagy hátsó tolózár (Schieber) beküldése.

Ugyanitt legjobb Singer varrógépek jutányos áron kaphatók.

A készülék leírása ingyen és bérmentve.

Képvisezők mindenütt kerestetnek.

Eladó szőlővesszők.

Zobori szőlőből, fajtisza és teljesen beérett 60 cm. hosszú, gondosan kezelt európai

sima vesszők

kaphatók, u. m.:

- Olasz rizling 5000 drb.
- Mézes sárga 5000 drb.
- Tokaji angevine . . 10000 drb.
- Csemege fajok . . . 20000 drb.

Tisztelettel

Pécs Ede,

szőlőbirtokos

Nyitrán

OTRUBNY MIHÁLY
papi és polgári szabó
NYITRÁN.

Van szerencsém a főtisztelendő papság, valamint a nagyrédmű közönség szíves figyelmébe ajánlani a **Nyitrán, Vármegye-utca 9-ik szám** alatt fenálló

papi és polgári szabó-műhelyemet.

Több éven át e téren szerzett tapasztalataim folytán azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a legmagasabbra menő igényeknek is megfelelhetek.

Elvállalom minden e szakmába vágó

papi és polgári ruhák,

valamint a t. klerus számára reverendák, címádák, téli kabátok, felöltők stb készítését.

A ft. papság és a n. é. közönség kegyes pártfogását kérve, maradok kiváló tisztelettel

Otrubny Mihály,
papi és polgári szabó.

Gyűjtsünk elhasznált bélyegeket!

Minden országból és mindenemű **bélyeg**ek, még a legközönségesebbek is, elfogadtatnak **szegény gyermekek** papokká való kiképzetésére. Viszonyá-sul szép váltásos emlékek, fő-kép kereszties olvasók, Szent Antal és prágai kis Jézus-érmek.

A küldemények és kerdezősködések **Bregenz-be** (Vorarlberg) intézendők ily cím alatt: **Bureau-Bethlehem.** 3-13.

Teljesen ingyen!

Dr. Tóth János felső-zobori szőlőjében mintegy

1000 szekér kő

a szőlő kitisztítása céljából, teljesen ingyen átvehető. A kő egy rakáson van, közel az uthoz és igen könnyen megközelíthető. A kik az ajánlatra reflektálnak, forduljanak akár szóval, akár írásban lapunk szerkesztőségéhez.

Tetszés szerinti fizetési feltételek!

VAJDA J. bútorgyári raktára
NYITRA, Párutca.

A n. é. bútortvásárló közönség becses figyelmébe ajánlom dős választéku, szilárd és modern stíli

**háló, ebédlő, uri szoba és szalon be-
rendezésekből álló raktáramat**

a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig, **minden versenyt kizáró** olcsó áron, ugyszintén

saját készítményü kárpitos bútoraimat.

Szolid és pontos kiszolgálás biztosítatik. Kivánatra költségvetéssel és rajzokkal szívesen szolgálók.

6-52.

Kiváló tisztelettel

VAJDA J.

Tetszés szerinti fizetési feltételek!

Szalon garnitúrák rendkívül jutányos áron kaphatók.

Szalon garnitúrák rendkívül jutányos áron kaphatók.

En Csillag Anna

185 centiméter hosszú, óriási Loreley-hajammal, a mely az általában föltalált pomádé 14 havi használata után nő t még ennyire. Ezt a legbiztosabb orvosok is egyedül való szernék ismerék el a hajkühölés ellen és hajnövekedésre, uraknál a szakállt megnövegszti és már rövid használat után úgy a haj, mint a szakáll természetes fényű és tömött lesz, megóvja mindaddig a korai őszüléstől a legöregebb korig.

Egy tégely ára 1 frt, 2 frt, 3 frt, 5 frt.

Széljelküldés naponkint az összeg előzetes beküldése esetén vagy posta-utánvétellel a világ minden irányába a gyárból, a hova a megrendelések intézendők.

CSILLAG ANNA,

BÉCS. I. SEILERGASSE 5.

4-12.

Hirdetés.

A fenyőkosztolányi főhercegi

„Victoria“ kőszénbányában

kapható vagon rakományban, a kistapolcsányi állomáson kocsiba rakva,

I. oszt. darabos szén mm. 1 korona,

koeka szén mm. 80 fillér,

gris szén 50 fillér.

Kis-Tapolcsány, 1900. november hó.

Dús Jenő,

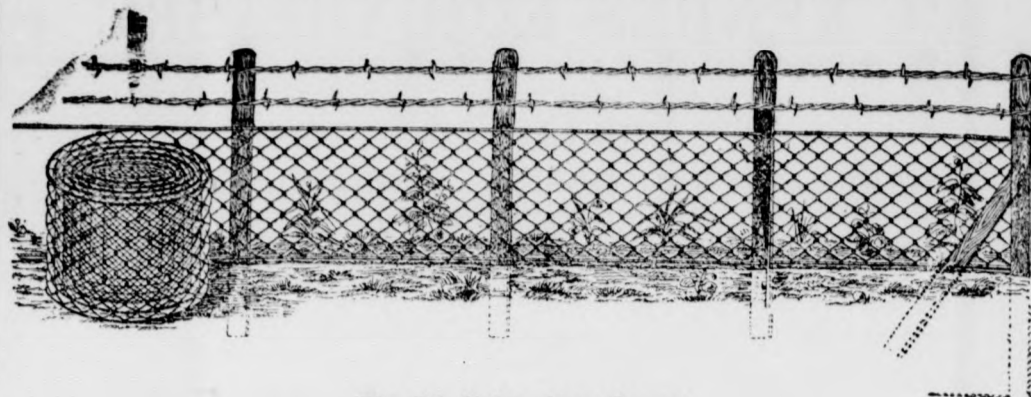
főigazgató uradalmi jószágfelügyelő.

2-3.

Pázmándi József

kerítés-sodrony fonása és szövészete

Nyitrán, Tóth Vilmos-utca 32. sz.

Saját készítményű

GÉP-SODRONY-FONATOK

vadaskertek, szőlők, nyaralók, parkok, gazdasági épületek, kerti pavillónok, sírhelyek stb. bekerítésére.

Továbbá: gyep- és virág-díszkerítések;

föld, kavics és kőszénáthányó rosták, rézzel befuttatott acél matracfonatok és láb-törölők, réz, vasszövetek és bakkerfonatok gazdasági célokra;

ugyszintén kék és zöld ablak légy-szövetek, arcvédők, szőlőbogyózó rosták, szikra fogók, tyúkketrecek és mindenféle

sodronyfonás,

DOBOK ÉS DOB-BŐRÖK

jutányos áron kaphatók.

A nagy közönség szives partfogását kéri, kiváló tisztelettel

Pázmándi József.

7.

SZUPERFOSZFÁTOT,

kénsavas kálit,

kénsavas ammoniakot,

Kovasavas kálit,

(dohánytrágyázásra)

Chilisalétromot,

Kainitot,

és egyéb műtrágyaféléket elismert kitűnő minőségben legolesóbban szállit a

„HUNGÁRIA“ műtrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.